

SUA: o superputere

După o perioadă de retragere parțială din viața internațională, în 1941 SUA a intrat în cele din urmă în al doilea război mondial. Contribuind la victoria Aliatilor, prestigiul SUA a crescut treptat, ajungând să domine politica mondială.

După dureroasa participare la primul război mondial, SUA a rămas neutră până în anii 1920. Guvernul a evitat orice alianță internațională și a refuzat să se alăture noii Ligi a Națiunilor (care a precedat actuala organizație a Națiunilor Unite).

Femeilor li s-a acordat dreptul la vot și, din păcate, a fost introdusă "Prohibiția" – interzicerea tuturor băuturilor alcoolice. Aceasta a dus la o adevărată fascinație față de consumul de alcool, astfel încât cluburile ilegale în care se consuma alcool și gangsterii care le aprovizionau au devenit parte a legendei "fremătaților ani douăzeci", o perioadă de libertate post-victoriană și de mare prosperitate. Însă această prosperitate a dispărut rapid după 1929, când prețurile acțiunilor de pe Wall Street – Bursa din New York – au scăzut. "Criza Wall Street" a fost urmată de "Marea Criză", când fabricile au dat faliment, milioane de

Un copil coreean în ruinele orașului Inchon întâlnește un soldat american. SUA a furnizat cea mai mare parte a forțelor armate americane în timpul Războiului din Coreea, care a durat între 1950-53.

▲ Liderii Aliatilor întruniți la Yalta în 1945, pentru a discuta noua ordine mondială de după război. De la stânga la dreapta: Stalin (URSS); Roosevelt (USA); și Churchill (Marea Britanie).

▶ Figura istovită a lui Richard Nixon anunțându-și demisia la televizor în 9 august 1974, după scandalul "Watergate".

oameni pierzându-și locurile de muncă. Președintele republican Herbert Hoover părea incapabil de a controla evenimentele, iar în 1933 a fost înlocuit cu Franklin Delano Roosevelt, care le-a promis americanilor o "Nouă Înțelegere" (New Deal) și, printre altele, a pus capăt Prohibiției. Roosevelt a introdus multe proiecte finanțate de stat – de exemplu, alocarea de fonduri bănești pentru construirea de locuințe, pentru sprijinirea fermierilor și pentru asigurarea de locuri de muncă.

Războiul crează locuri de muncă

Industria americană a revenit în cele din urmă la normal, stimulată de reînarmare și război, care a furnizat locuri de muncă pentru toți. În criza din anii 1930, Roosevelt s-a arătat ostil

Rex Features

Rex Features

Hulton Getty

față de agresiunile lui Hitler, iar când războiul a izbucnit în Europa, în 1939, a acordat ajutor democrațiilor europene, culminând cu Actul Lease-Lend din 1941. Acesta le permitea SUA să trimită ajutoare în Marea Britanie, grav afectată de război, deși opinia publică americană se aștepta ca SUA să nu fie implicate sub nici o formă în acest conflict. Țara a intrat în război abia după atacul japonez asupra flotei din Pacific a Statelor Unite, la Pearl Harbor în decembrie 1941. SUA a devenit apoi "Arsenalul democrației", fabricând cantități enorme de materiale de război pentru ea însăși și pentru aliați. Forțele armate americane au jucat un rol important în înfrângerea lui Hitler, fiind principalii combatanți în războiul din Pacific împotriva Japoniei.

În 1944, Roosevelt a fost ales președinte a patra oară, lucru fără precedent, dar a murit anul următor. A fost urmat de vice-președintele Harry S. Truman – o figură aparent nesemnificativă care s-a dovedit însă un președinte puternic. Truman a fost cel care a luat decizia lansării primei bombe atomice, pentru a obliga Japonia să se predea. Curând după aceea, pe măsură ce relațiile cu Uniunea Sovietică se înrăutățeau, a formulat doctrina Truman de ajutorare a țărilor amenințate de comunism, urmată de planul Marshall pentru revigorarea după război a țărilor europene.

Război împotriva comunismului

În timpul mandatului lui Truman a prins contur războiul rece dintre Est (statele comuniste) și Vest, iar SUA a devenit liderul unanim al alianței vestice prin intermediul NATO (Tratatul Organizației Atlanticului de Nord) și altor grupări. În Coreea (1950-53), SUA a asigurat cea mai mare parte a forțelor armate din

Națiunile Unite, care au venit în ajutorul Coreei de Sud, luptând mai întâi împotriva nord-coreenilor, iar apoi împotriva chinezilor.

Războiul rece a creat un puternic curent anti-comunist în SUA. O serie de comuniști americani au fost închiși, vehiculându-se temeri privind existența unor influențe comuniste ascunse. Aceste temeri au fost exploatare de senatorul Joseph McCarthy, care susținea că existau mulți simpatizanți comuniști în guvern. Frenezia provocată de "McCarthyism" – unul dintre cele mai controversate episoade din istoria americană – a dus la o serie de episoade regretabile care au afectat viața unor cetățeni americani.

Criza rachetelor din Cuba

SUA a cunoscut o perioadă de prosperitate în anii 1950, când eroul de război Dwight D. Eisenhower a devenit președinte (republican, 1953-61), iar începutul unei ere și mai dinamice a fost marcat de alegerea lui John F. Kennedy în vârstă de 43 de ani (democrat, 1961-63). Kennedy a fost primul romano-catolic devenit președinte într-o țară care fusese întotdeauna condusă de "WASP" (albi, anglo-saxoni, protestanți).

Cu toate acestea, războiul rece continua să amenințe iar guvernul american era iritat de existența statului comunist Cuba atât de aproape de granițele americane. În 1961, Kennedy a sprijinit o tentativă de invazie a exilaților cubanezi, sfârșit printr-un fiasco în Golful Pigs. Însă anul următor, acesta a avut un mare succes politic împiedicând instalarea rachetelor sovietice în Cuba.

Președintele Kennedy s-a angajat la reforme în țară și sprijinirea lumii în curs de dezvoltare, dar nu a mai avut timp să-și realizeze

John F. Kennedy în timpul strălucitei sale campanii din cadrul alegerilor prezidențiale (1960). Pe un steag din mulțime este scris: "JFK se află aici pentru a rămâne", însă trei ani mai târziu a fost asasinat în Dallas, Texas.

scopul: în 22 noiembrie 1963 a fost asasinat în Dallas, Texas – aparent de către Lee Harvey Oswald, deși controversa continuă să existe în jurul circumstanțelor asasinatului și a adevăratei identități a asasinului. Pentru un timp, în anii 1960, asasinarea oamenilor politici a devenit foarte răspândită: printre victime s-a aflat fratele lui John F. Kennedy, Robert, el însuși un candidat la președinție.

Drepturi civile

Urmasul lui Kennedy a fost fostul vice-președinte, Lyndon B. Johnson (democrat, 1963-69), care a sprijinit o serie de reforme, menite să creeze "Marea Societate". Una dintre cele mai acute probleme ale perioadei a fost stabilirea drepturilor civile ale negrilor. În ciuda abolirii sclaviei cu 100 de ani în urmă, negrii continuau să fie foarte săraci, și lipsiți de diverse drepturi fundamentale, inclusiv dreptul la vot. De asemenea, ei erau obligați să urmeze școli diferite de cele ale albilor, să folosească facilități publice și autobuze separate, politică numită segregare.

Progresul s-a făcut simțit abia în 1954, când segregarea în școlile publice a fost declarată neconstituțională. În 1957, a fost nevoie de intervenția trupelor militare pentru a elimina segregarea la Little Rock, Arkansas, și, în ciuda noilor legi federale, au existat numeroase confruntări. În 1963, acțiunile în masă ale negrilor și ale simpatizanților albi au culminat într-un marș de proporții în Washington DC, condus

☉ Martin Luther King (în centru, în costum negru) și soția sa conduc un marș pentru drepturi civile în Alabama. Campaniile lui King s-au extins de la comunitatea negrilor la toți americanii săraci. El a fost asasinat în 1968.

de Martin Luther King, un preot baptist de culoare, cu o personalitate puternică. În 1964-65, metodele de priverare a negrilor de drepturi civile au fost scoase în afara legii, însă sărăcia lor a persistat, iar câțiva militanți negri se săturaseră de metodele non-violente ale lui King. King a fost asasinat în 1968.

Vremea protestelor

Proteste negrilor au continuat până la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70. Aceasta a fost o perioadă agitată, celebră pentru apariția unei culturi a tineretului, care a creat curentul non-violent hippie "flower-power", și variate forme de radicalism. Protestele de masă din America și din alte zone erau îndreptate în special asupra implicării americanilor în Vietnam, unde sprijinul acordat Vietnamului de Sud anti-comunist se transformase într-o intervenție militară de proporții. În lupta împotriva Vietnamului de Nord și a gherilelor comuniste din sud, SUA risipea multă vărsare de sânge și bani, pentru a distruge un inamic aparent neînsemnat, dar periculos.

Mulți americani tineri evitau serviciul militar, desfășurându-se și multe proteste de masă; cel mai celebru, la Universitatea din Stat din Kent, Ohio, s-a soldat cu împușcarea studenților de către Garda Națională. Violența din țară și eșecul trupelor americane în Vietnam au afectat moralul americanilor în anii următori. Un aspect pozitiv a avut faptul că SUA a întrecut Uniunea Sovietică în "cursa spațială" și, în 1969, a trimis primii astronauți pe lună.

Majoritatea americanilor cu drept de vot au reacționat împotriva protestelor și culturii tineretului, alegându-l pe conservatorul Richard Nixon (republican, 1969-74) la Casa Albă. Deși inițial a extins războiul în Asia de Sud-Est, autorizând bombardarea Cambodgiei, Nixon a decis în cele din urmă retragerea forțelor americane din Vietnam în 1973. De asemenea, el a stabilit contactul cu China comunistă și a reușit să elimine într-o anumită măsură tensiunea din relațiile americano-sovietice.

Scandaluri la Washington

Între timp, un mare scandal politic național l-a pus pe președinte într-o situație dificilă. Investigatiile privind spargerea din clădirea Watergate din Washington, sugerau faptul că Nixon însuși a autorizat această acțiune, sau că a încercat să o acopere. În cele din urmă, în 1974, scandalul "Watergate" l-a determinat să demisioneze – fiind primul președinte american care a făcut acest lucru.

Fostul vice-președinte Gerald Ford a completat restul mandatului lui Nixon (1974-77). Acesta a fost urmat de președintele Jimmy Carter (1977-81), având rezultate în politica externă prin pacea israelito-egipteană. Cu toate acestea, Carter a fost copleșit de regimul

☉ Trupe americane în Vietnam. Sub Lyndon B. Johnson, congresul american a autorizat sprijinul nelimitat în favoarea Vietnamului de Sud. În final 600.000 de soldați americani au ajuns implicați în conflict.

● Președintele Ronald Reagan s-a concentrat asupra afirmării puterii SUA dincolo de granițe. Când a izbucnit scandalul "Irangate", popularitatea sa a suferit un șoc teribil.

▶ În 1983, guvernul insulei caraibiene Grenada a fost răsturnat de trupele americane. Reagan considera că acesta este "o amenințare a securității SUA".

● George Bush întâlnește trupele în războiul din Golf, 1991. America a fost partenerul principal în coaliția care a învins Irakul și a eliberat Kuveitul.

putația lui Reagan, și aceste ilegalități, fie supra subalternilor. Ortantă realizare a lui ilirea unui acord cu S. Primul său angaja- ltuiei militare și un elar", prin care se r nucleare americane împăciuitoarea Mihail conducerea Uniunii ptat, în mod neastepte.

triumfului

ismului a pus capăt după preluarea preșe- e Bush (republican, n sentiment de triumf ismului – dar existau e, cum ar fi datorii Reagan, creșterea pu- , traficul de droguri și e. Totuși, Bush era continuare ordinea în dând Panama pentru lârziu, sub autoritatea nite, SUA a devenit alțiția pentru războiul învins Irakul și a eli- upația irakiană. fie o mare putere de l Clinton (democrat, ste și deși SUA domi- era timpul de a între- e plan național.

Fundamentalist Islamic militant din Iran, care i-a ținut ostatici pe membrii ambasadei americane timp de 444 zile. Încercarea de salvare a acestora a eșuat, iar acest fiasco a afectat considerabil popularitatea lui Carter printre americani. Din nefericire pentru el, criza nu s-a rezolvat decât după expirarea mandatului său.

Cel mai important rol al lui Reagan

Următorul președinte american a fost Ronald Reagan (republican, 1981-89), fost actor de cinema, conservator îndârjit și dușman adevărat al "imperului răului" al comunismului – fosta URSS. Reagan s-a ocupat mai puțin de agenda favorită a organizațiilor civile militante și a dat atenție proiectelor militare majore, fiind hotărât să consolideze puterea americană dincolo de granițe.

Prin urmare, SUA au subvenționat și înarmat rebelii Contra împotriva regimului marxist Sandinist din Nicaragua, iar în 1983 trupele americane au invadat Grenada, înlăturând dictatura de stânga. În 1987, avioanele militare americane au bombardat Libia, despre care se credea că adăpostește și sprijină teroriști internaționali.

În general, politica externă a lui Reagan a fost populară, restaurând încrederea națională a SUA. Totuși, în 1983, Congresul a decis restrângerea activității americane în America Centrală. Aceasta a dus la un nou scandal, prin dezvăluirea faptului că armele americane erau vândute Iranului – violînd propriul embargo comercial al SUA – și că profiturile erau folosite pentru finanțarea rebelilor Contra.

DATE IMPORTANTE

- 1929**
Criza de pe Wall Street
- 1933**
F.D.Roosevelt devine președinte; prohibiția revocată; introducerea Noii Înțelegeri
- 1941**
Actul de Împrumut și Închiriere Lease-Lend; SUA începe să aibă efect în al doilea război mondial
- 1945**
Moartea lui Roosevelt; lansarea bombelor atomice; sfârșitul celui de-al doilea război mondial
- 1950**
Războiul din Coreea (1950-53); McCarthyism-ul
- 1961**
Kennedy devine președinte; Golful Pigs
- 1962**
Criza de rachete din Cuba
- 1963**
Asasinarea lui Kennedy
- 1968**
Asasinarea lui Robert Kennedy și a lui Martin Luther King
- 1969**
Astronauții americani ajung pe lună
- 1973**
Retragerea americanilor din Vietnam
- 1974**
Nixon demisionează după scandalul Watergate
- 1979-81**
Criza ostaticilor din Iran
- 1981-89**
Epoca Reagan; începutul scandalului Irangate
- 1989**
Panama este invadată
- 1991**
Războiul din Golf
- 1993**
Clinton este ales președinte
- 2001**
George W. Bush este ales președinte